

Lighed for alle er et fællesansvar

af Roger Matthisen

udviklingskonsulent, skuespiller & debattør, tidligere formand for 'African Empowerment Center'; tale holdt den 21. marts 2014



At være eller ikke at være. Det er spørgsmålet. Og svaret er: at være. For det er jeg. Jeg er her. Og jeg er... brun, du er... en anden nuance. At være eller ikke at være – lige – frie – allesammen. DET er spørgsmålet. Og svaret er: Hvordan?

Og i denne debat, i denne kamp, fælleskamp for lige rettigheder, for lige frihed for alle, uanset oprindelse, uanset status, i denne fælleskamp må vi stå sammen. For her handler det ikke kun om mig, eller om dig, eller om dig. Det handler om os. Vi eksisterer i fællesskab. Vi flytter vores demokrati i fællesskab.

Jeg vil gerne sige tak til SOS mod Racisme, Dokumentations- og rådgivningscentret om Racediskrimination samt ENAR Danmark for at invitere mig til at åbne denne debat i aften.

Vi er her fordi det i dag er FN's internationale dag for udryddelsen af Racediskrimination. Det er ikke bare en dag, hvor vi snakker om racisme. Det er en dag, hvor vi snakker om HVORDAN vi UDRYDDER racisme, hvordan vi udryd-

der racediskrimination. Og særligt for dette arrangement er vi her i dag for at debattere racistisk retorik blandt politikere. Og hvorfor er dette vigtigt? Har vi en racistisk sprogbrug i dansk politik? (Dejligt, at der er nogen som tør sige det højt) Du behøver ikke sige det højt, selvom det nogen gange kan være befriende at få sat lyd på... Ja. Ja, det har vi. Ja, det er ubehageligt, unødvendigt, uretfærdigt, uforståeligt, ulækkert. Men hvordan kommer vi videre? At være eller ikke at være lige, frie, alle sammen.

For præcis 30 år siden, 30 år, i 1984 udtalte dronning Margrethe: "Med vidt forskellig baggrund kommer flygtninge her til kvæstede sommetider både på sind og krop. Vi tager i mod dem og er nok også lidt stolte over, at de har valgt netop vort lille paradis. Men når vi ser dem stå famlende over for vort livsmønster og vort sprog, så kniber det alt for hurtigt med gæstfriheden og skuffelsen melder sig på begge sider. Så kommer vi med vores danske humor og små dumsmarte bemærkninger, så møder vi dem med kølighed, og så er der ikke langt til chikane og grovere metoder." 1984.

Så spoler vi 30 år frem:

Esben Lunde Larsen, folketingsmedlem fra Venstre sagde i januar at han vil sige Neger om en person af afrikansk oprindelse i protest mod politisk korrekthed. Men fordi han

Esben Lunde Larsen, folketingsmedlem fra Venstre sagde i januar at han vil sige Neger om en person af afrikansk oprindelse i protest mod politisk korrekthed.

"Jeg er ikke neger, og du er ikke slavehandler, er du?"

Roger Matthisen

vil gøre det i protest mod politisk korrekthed, så anerkender han jo implicit, at han godt ved, at det ikke er i orden, at det for mange ikke er et neutralt ord - at det for mange betyder slave, handelsvare eller er et levn fra koloniseringstiden.

Lunde Larsens sprogbrug er bare ét eksempel på racistisk retorik blandt danske politikere, og bidrager til at validere og opretholde den strukturelle racisme som Danmark er hyldet ind i. Når der snakkes om strukturel racisme, så møder jeg tit benægtelse. Udsagn som strukturel racisme findes ikke, eller "Jeg er ikke racist!" Men denne automatreaktion er intolerant og egocentreret. Den er intolerant, fordi man selv fra politisk side underkender minoriteters holdninger og erfaringer, fordi man automatisk reagerer på ordet racisme i stedet for at tage dialogen. Og den er egocentreret fordi vedkommende kun er fokuseret på sin egen uskyld, på sin egen ikke-racistiske identitet, i stedet for at beskytte farvede minoriteter mod den vold en racistisk talehandling er.

Strukturel racisme betyder, at der mangler en grundlæggende forståelse for, hvordan farvede mennesker eksisterer i samfundet

dig. Det handler om os. Det handler om hvordan vi skaber et lige samfund for alle mennesker. Strukturel racisme ikke

Men kære du, og det er sagt med kærlighed og forståelse, Kære du, som vælger at anvende racistisk retorik; det handler ikke om

ment som at jeg ved du har en ku klux klan dragt hængende derhjemme i dit holdningsklædeskab, eller at jeg tror, at du føler dig mereværdig, fordi vi har en forskellig hudfarve. Strukturel racisme betyder, at der mangler en grundlæggende forståelse for, hvordan farvede mennesker eksisterer i samfundet, og hvilke ulemper der deraf følger den ikke-hvide dansker.

Bare for at nævne et eksempel, så mangler der grundlæggende statistisk forskning på hvor mange mennesker af anden etnisk oprindelse end dansk der møder hadforbrydelser, hvor meget diskrimination de er udsat for og mange andre faktorer. Alle sammen krav fra EU og FN konventioner der skal beskytte mindretallet mod overgreb fra flertallet, og fortælle os hvor skævvredet samfundet er på dette område - men disse krav er ikke blevet opfyldt. At der ikke bevilges forskningsmidler til dette felt er også en del af den strukturelle racisme.

Her 30 år efter at dronningen påtalte de dumsmarte bemærkninger og chikane mod mindretallet, er vi ikke kommet meget videre. Hvis man er hvid, hvis du ikke selv er farvet, kan du have svært sætte dig ind i hvordan det er at være 7 år pige og blive hånet og fremmedgjort i første klasse på grund af din hudfarve eller tilsyneladende oprindelse. Så lad være med at lade som om du ved det. Lad være med at påstå, at et ord bare betyder sort og er neutralt, eller at du godt ved hvordan en asiatisk minoritet har det og skal agere i forhold til oplevet racisme.

Først når man har anerkendt dette, lyttet til og anerkendt minoritetens oplevelser, er det muligt at forstå den struktur som man selv er en del af, selvom det er uforskyldt og ubevidst, først her er det muligt at erkende konsekvenserne af denne struktur og dernæst aktivt tage del i at fjerne strukturen og at udrydde

racediskrimination.

Og den anerkendelse starter hos os. Fællesskabet. Vi dikterer hvordan vores politikere taler med og om os. Vi dikterer hvad vores politikere skal arbejde for.

I de seneste to årtier er ytringsfriheden blevet brugt til at retfærdiggøre mange voldsomme og ondskabsfulde udsagn. Især de sidste 10 år er racistisk sprogbrug blevet daglig tale. Esben Lunde Larsens partiformand, Kristian Jensen, tager afstand fra Lunde Larsens holdning til n-ordet, men undskylder den med ytringsfriheden. Derfor får den lov til at stå - og præge offentligheden og præge retorikken. Ytringsfriheden bliver således misbrugt igen og igen til at skabe 'os og dem' fællesskaber, ekskluderende fællesskaber. Men ytringsfriheden har andre grænser end den juridiske. End straffelovens paragraf 266 der er et nødvendigt værn mod intolerance.

Ytringsfriheden har etiske og moralske grænser. Desværre er disse grænser blevet skubbet gang på gang hos os alle. De er blevet skubbet på en snu og ødelæggende måde. Præget af ytringsfrihedens retorik som DF var med til at starte, og fremelsket af dagblade som sælger frygt og negative historier om dem, de fremmede, de farvede, de mørke, muslimerne, SÅ er de andre politiske partier blevet forledt til at tro, at for at få tale-tid var de nødt til at køre med på denne intolerante retorik, at de blev nødt til at debattere i samme 'os og dem' diskurs. Og vi som borgere har købt ind på glidebanen. Vi som borgere har fravalgt det store fællesskab til fordel for de lidt nemmere små "os og dem" fællesskaber.

Så hvordan retter vi op på dette? Vi handler! Vi står sammen. Fordi sammen flytter vi demokratiet. Sammen sætter vi agendaen for, hvordan vores samfund skal se ud. For hvordan vi vil have, at vores politikere taler til os, taler om os.

I dag, på FN's internationale dag for at udrydde racediskrimination synes jeg vi skal tage en beslutning i fællesskab. Lige nu! Vi skal beslutte os for at acceptere, at alle er lige. At vi vil gøre en indsats for at sikre denne lighed. Og den lighed kan vi sikre ved hver dag at gøre én aktiv handling for at manifestere vores nye rummelighed. For at sikre en respektfuld omgangstone, for at forsikre at anstændighedens grænser overholdes.

Reagér omgående når du ser en minoritet blive diskrimineret eller udsat for racisme, uanset om det er familie, venner eller fremmede som udøver handlingen. Send et læserbrev når politikere som Esben Lunde Larsen kommer med racistiske ytringer. Bare én handling om dagen. Meld dig ind i 'SOS mod Racisme'. Meld dig ind i 'African Empowerment Center' eller kom til en af vores Learn2understand events og del din erfaring. Bliv ligeså stolt af at være en del af et multikulturelt samfund, som jeg er. Uanset hvilken nationalitet du er, så har vi brug for hinanden.

På forsiden af FN's website står der: Welcome to the united nations – it's your world. Og det er din verden – vores verden.

Og for at stå sammen er vi nødt til at acceptere vores forskellighed og hylde den.

Audre Lorde, menneskerettighedsforkæmper, sagde: "Det er ikke vores forskelle der splitter os, det er vores manglende evne til at anerkende, acceptere og fejre disse forskelle."

Lad os anerkende, acceptere og fejre forskellene. Sammen, lige, frie, alle sammen.

Jeg ønsker alle en god debat i aften!
Tak fordi I lyttede.

...for at stå sammen er vi nødt til at acceptere vores forskellighed og hylde den.